

Ljudska prava u kontekstu ljudskih obveza i vladajuće paradigme zamjene teza

Prosječan čovjek ne posjeduje mudrost, ali Božja mudrost u moći je djelovati preko čovjeka.

*Drago ŠTAMBUK**

*Bijelo je crno, crno je bijelo.
Zlato je ugljen, ugljen je zlato.
Dobro je zlo, zlo je dobro.
Svjetlo je tama, tama sviće.*

Božji zakoni pohranjeni u svetim knjigama velikih svjetskih religija objedinjuju na najvišoj razini ono što danas imenujemo ljudskim pravima, ali i ljudskim obvezama. I prava i obveze ljudske iščitavamo u Božjim zakonima, u njima su prava/pravila i obveze ili dužnosni naputci sadržani i međusobno isprepleteni u izravnim navodima Božjim i u primjernim oblicima ili parabolama.

Božji zakoni nedostižni su kanon koji nam zbori o našem ljudskom ponašanju na zemlji, idealnom cilju, pravima ljudi i njihovim dužnostima u ophođenju jednih s drugima, nutka nas i potiče na maksimalne iskorake i autentičnost ljudskog bivanja na zemlji.

Razmotrimo li tako svima znan naputak iz Biblije: *Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe*, vidimo kako se u njemu zrcali pravo i obveza čovjeka da prihvati i zavoli sebe, a zatim — po istom obrascu i s istom snagom prijanjanja — prihvati i zavoli druge; da istom ljubavlju brine o sebi i o drugima. Da kroz spoj prava i dužnosti iz zakonika Božjeg ostvari svoje poslanje na zemlji kao biće dostojno Božje svemoćne i svedajuće ljubavi.

Pokušamo li od Božjih zakona izdvojiti ljudska prava kao naputke za sekularnu korekciju društvenih (od pojedinačnih do kolektivnih) oblika ponašanja i trajanja čovjeka, narodâ i čovječanstva — na najboljem smo putu da reduciramo, banaliziramo i osiromašimo sakralni kontekst eternalnih pravila. Ljudska i, priznati nam je, inferiorna pragma vladanja i gradba odnosa zasnovana samo na pravima, lišava čovjeka vrijednosnih obveza i dovodi do njegove uporabe i zlorabe. Takav čovjek, s pravima a bez obveza, postaje čovjek sebe, a ne drugoga, sebeljub i egoist, čovjek bez punine i kompleksnih svojstava. Bez supstancije koja bi ga ocjelovala u Božjem

* Dr. Drago Štambuk, Fellow Harvardskog sveučilišta, Zagreb

humanitetu. Čovjek pojednostavnjen, animaliziran, sveden na potrebe i svagdanji kruh. Onaj koji je odbacio kruh nebeski.

Ako prava dodaju ljudskom dostojanstvu i samopoštovanju, oduzimaju li im tada obveze? Ili su i prava i obveze skup vrijednota usklađenih u paralelogram sila, da se poslužim geometrijskom metaforom, koji predstavlja na pojednostavnjeni način složenost ljudske psihe i naravi u društvenom okruženju ili kao zasebnosti ne egzistiraju?

Neupitno je da su prava i obveze lijeva i desna ruka, pa i političke društvene poluge, onoga što držimo ljudskom naravi i njenim najdubljim porivima i potrebama. Tek u njihovom pomaku duše prema »da« i prema »ne«, tek u snazi potencijala poništavajućih predznaka ostvaruje se njeno obličje i njeni brojni hologrami za intelektualnu i životnu uporabu.

Što je prije, ili što je važnije — pojedinac ili kolektiv? Dilema stara koliko i svijet. Pitanju jednaka: *Što je prvo, kokoš ili jaje?* Jedno bez drugoga očito ne može, pa je pojedinac dio kolektiva, a kolektiv sastavljen od pojedinaca. Tako se i pravo i obveze lome u dvjema ravninama, jedne — individue, a druge — zajednice, pa možemo uvjetno govoriti o pravima i obvezama pojedinaca, kao i o pravima i obvezama zajednice. Tu gdje se prekrivaju ili dodiruju spomenuti krugovi traje ideja življenja slobode. Jer sloboda ne može bez i jedne i druge, individualne i kolektivne, istine o sebi — bića jedinstvenoga i bića zajedničkoga.

Sloboda je tako u srži svih prava, čak i prava da ga se povratno definira obvezama. Naime, svaka paradigma koja je apodiktična i ne računa na mogućnost nutarnje pokretljivosti ili fleksibilnosti ubija u sebi pojam slobode; iako rođena iz slobode, postaje nepripravna za nju.

Sve što uvećava prostor slobode dolazi od Boga jer Bog daje čovjeku čak i slobodu da bude protiv Slobode. Bog bje toliko darežljiv čovjeku da ga Sinom svojim iskupi i od slobode i neslobode. Ljudi su Bogu miliji i od anđela i smrću svojom On umre za čovjeka.

Prava ljudska — primarno su horizontalni društveni paralelogram, a obveze ljudske — vertikalni i osovljujući poziv uspravna čovjeka, onoga čije dostojanstvo proizlazi iz njegove slobode izbora po bliskosti s božanskim. A čovjek bez božanskog u sebi ili do sebe, na skelama koje ga grade i podižu, biće je bez žrtvovanja i osjećaja za druge. Tek životinjsko tkivo, pohlepna usta.

Istjecanje sakralnog iz Božjih zakona u pojednostavnjeni svijet prava, i još više jer mu nedostaju obveze, uvodi nas u osjećaj samozadovoljenja i zadovoljstva ljudske rase koja tako preuzima na sebe prerogative Božjega i stvara novu pseudoreligiju političkih i ekonomskih gospodara života i smrti.

Dolazi danas do nazovi-humanizacije, a zapravo robotizacije Boga, do banalizacije njegove Riječi i Zakona gdje praznina postaje posvećeni prostor slobode i njena paslika.

Zašto današnjem svijetu treba košara ljudskih prava kada već postoji stol izobilja Božjih zakona? Kakva je igra ili nakana u pitanju? Da nije čovjek možda postao umoran od prezahtjevna Boga, pa stvara manje zahtjevni sustav s pop-artističkim, crno-bijelim odnosima u kojima će se lako i učinkovito zamjenjivati teze i prod-

vati u efemerne, taktičke i jednodnevne svrhe ideje ili poruke s kojima će držati u pokornosti izbezumljene i izbombardirane društvene subjekte, da ne kažem uobičajenim rječnikom — ljude ili građane.

Veliki Brat je stigao, on je već odavno među nama i naša sloboda — koju višnji nam Bog je do i koju ne bismo dali niti za sve zlato svijeta, već je istekla u džungli i među lijanama obilja i kaosa. Izbor je toliki da i ljudska prava kao otrovni cvjetovi imaju svoju cijenu, političku i društvenu uporabnu vrijednost, iako bez boje i mirisa, okusa i ljepote. Kartonizirali smo ih, stavili s mašnicom u staniol, dali im svjetlucavost i sjaj, no oduzemosmo im eternalnu svrhu.

Što će nam prava kada su roba, što će nam sreća kada je bez žrtve i obveza, što će nam čovjek vukodlak? Što dobro kada je zlo? Što istina kada je laž? Što svjetlost kada je tama, što će nam mir kada je rat?

Čovjek se udaljuje od Boga, od njega uzimajući samo ono što mu izgleda u svijetu upotrebljivo, izvlači iz njega kao iz samoposluživanja objekte koji mu laskaju, stvari koje ga lažno smiruju, forme i naputke koje ga uljuljavaju.

Božji su zakoni postali rasadište atrakcija, izvor senzacija i skandala. Čovjek ih hoće sanitizirati, učiniti aseptičnima, pretvoriti ih u svoje meso i svoje halje.

Napustivši Boga, a hineći mu u zamjeni teza — privrženost, ljudsko je biće postalo temeljno iščašeno, pomućene svijesti, kaotičnog bivanja, dezorijentirana masa, dijete kaosa i zla.

Izdavši osovinu oko koje mu je zadano kružiti i od koje dolazi istinski život i ljepota svijetu, čovjek je povjerovao da je bogolik, moćan, Bogu sličan u gospodstvu i time počinio izvornu i najgoru zamjenu teza: čovjek jest Bog. E kada bi čovjek živio prema Božjim zakonima, još bi ga se moglo obilježiti Božjim imenom! Ovako živimo posljednje progonstvo koje ne priprema povratak, već se u svom smradu i blatu krijepi ekskrementima umjesto sakramentima.

Čovjek je uvijek živio svoje otpadništvo, ali danas kada ga u otpadništvu podržava nikada moćnija tehnologija zla — učvršćuje se u njem i zamjenjuje ljepotu ružnoćom, a zlato ugljenom.

Ovakav čovjek ne može upravljati niti najnižom redukcijom sakralnoga, pa tako niti ljudska prava ne mogu niti smiju biti njegovo oružje za borbu sa svime što drži skute Božje.

Vratimo se na koncept Boga kao svedržećeg i živodajnog Oca; predaleko smo otišli s derivacijom od Boga prema samodostatnoj ljudskosti, a da bi i ljudska prava kao koncept toga odvajanja i odlaska mogla išta za nas, od sadašnjeg terminalno problematičnoga svijeta, sačuvati ili spasiti.

Ljude se ne može pozivati da iz sebe govore o pravima ako ne predmnijevaju svoje ljudske obveze i dužnosti, prema sebi i svojim bližnjima. Polovica ekvacije nedostaje pa jedini način da čovjek u sebi spasi svoja prava, ili da ih društvo kao cjelina u sebi također spasi, jest da ih nesebično radeći za druge nametne sebi kao radosnu zadaću i transmutira u obvezu ostvarivanja prava drugih — nikako svojih. Tako žrtvovanje postaje ideal kojega nam je slijediti. Dati sve za druge, a ne tražiti isto za sebe.

Slaviti nam je Boga u podupiranju ostvarenja prava drugih ljudi, po njima, u njima i s njima, a kroz nas kao donositelje darova, darodavce.

Ljudska su prava jedno lice životnoga novčića, njihovim »samozvanstvom« proklamirano pismo. Što se prava više naglašava, što ih se više pismom opisuje, to više se javlja potreba za lica naličjem, tj. glavom. Pismo/glava! U ime cjeline, cjelovitosti. Život novčića nije samo u njegovoj nominalnoj, predodređenoj uporabnoj vrijednosti. U bacanju kovanice u zrak i slučajnom određivanju pismo/glava dualiteta, snaga je njegova iskaza. Kroz slobodu izbacivanja novčića i u očekivanju glave ili pisma na tabuli sudbine, događa se slučaj. Pravilo sudbine ravnopravno dijeli pismo i glavu na otprilike isti broj okrenutosti k našem vidu. 50:50 nalog je ravnoteže slučajevog izbora. Između pisma i glave, reda i kaosa, slobode i neslobode, klasike i romantike, apolonijskog i dionizijskog traje čovjek sa svom svojom složenošću, uvrnuošću naravi, niskostima i pozivom na veliko.

Prava čine društvenu koheziju labavom i urušavaju društvo do mjere anarhije i posvemašnje entropije. Bez odgovornosti koja susteže i uozbiljuje čovjeka, bez usmjerenosti na obveze, sloboda postaje svojom karikaturom. Ispražnjena, manipulirana ljudskost i ljuštura sekularnog Moloha. Kao što bez glave novčića nema ni novčića niti njegove obrtajne radosti, bez glavnice u kojoj su temeljne vrjednote nema ni pisma. Bez obveza iz glave tako ni prava iz pisma ne mogu izdvojeno postojati. Sloboda slučajnog pada novčića na tabulu bila bi protivna sebi samoj da nema i mogućnosti (istina rijetke) kotrljanja kovanice zaobljenim rubom.

Tražeci ishod za opstanak i trajanje čovječanstva, valja igrati i na pismo i na glavu novčića života. Razboritost i umjerenost traže od nas povratak dužnostima i obvezama da bi uravnotežili glasnost ljudskih prava kojih učestala izgovorljivost nagrizi supstrat koherentnosti svijeta i čovjeka u njemu.

Ponavljane proklamacije prava u današnjici stvaraju protuučinak i oduzimaju snagu ideji slobode utemeljenoj na odgovornosti i sebedarju. Razbijaju svojim netolerantnim i kadšto bojovnim zazivom njenu najbližu sestru, toleranciju samu. Čak štoviše nište ljudsko dostojanstvo i samopoštovanje, potpirujući egoizam.

Navijačkim namještanjem sve učestalijeg pada novčića na lice pisma ljudska prava postaju objekt manipulacije i zlorabe. Ekstremizirajući izbor tehnokratskog i političko–gospodarskog uma suvremenih tzv. korifeja slobode — demokraciju, *horribile dictu*, pretvara u demokraciju, razum u nerazum, čovjeka u lijenu i zatravljenu, klonulu životinju; životinju u čovjeka, kriminalni i zločinački um u optimalno biće našega sjajnoga doba. Ljudskim pravima kao korektivu protuljudskog i neljudskog ponašanja: da, no hipokritskoj manipulaciji s pravima radi ostvarenja političkog, gospodarskog ili inog probitka jedne zajednice ili grupacije, jer najčešće je o njima riječ, odlučno: ne.

Ako je trideset slova abecede potrebno za pismo životne ljestvice i egzistencije, puninu postojanja, onda izbor nekoliko slova (ili jedne strane kovanice, da pojednostavnim), uz isključenje svih drugih znakova bitno i nepovratno osiromašuje spektar i dijapazon, mogućnosti našeg izraza, naše slobode i našega bivanja u njoj. Nekoliko slova, čak s najpovlaštenijeg mjesta, ne može zamijeniti harmonični to-

talitet zajednice svih slova, niti raznovrsnu cjelovitost života čovjeka u društvu i društva u čovjeku.

Nekolicina slova koja mašu sa zastavom ljudskih prava pretvaraju se u suprotnost svojih dobrih namjera i reduciraju čestitost ljudskog i svestremenost Božjeg nastojanja u štap koji nosio je barjak slobode, te udaraju njime po našim (da li uistinu našim?) glavama.

Pozvani smo kao odgovorna bića raditi na odgoju čovjeka, oplemenjivanju njegove duše i naravi, a ne na praznom, politički korektnom deklamiranju i kondicioniranju kroz očekivane prohibitke i pozitivnu diskriminaciju.

Dušu nam je ljudsku buditi, a ne uljuljkivati u pasivitet sličan smrti. Tek kroz napor i traženje, kroz muku odrastanja i jačanje volje, profilira se krjepost duše, oplemenjuje se i razrasta duh čovječji. Poput bačene kosti, lažnog užitka i zavodljivog sladora dolaze pismena s novčića koji ponavlja kao papiga isto. Dok glavica i glava truda o kojemu zborih, poput zemlje je crnice što potiče rast vrline, izgradnju karaktera i značaja. U mucu okopavanja i zalijevanja zrije plod.

Postoje barem dvije vrste ljudskog prava; prvo je nutarnje samospoznajno, odgojem i sustavom vrijednota potaknuto; drugo — izvana nametnuto, počesto manipulativno i neosjetljivo prema onomu kojemu se ucjepljuje, kompenzacijsko i promućurno — uistinu pravo od ovoga svijeta jer ne proizlazi iz raspirivanja božanske iskre u nutrini srca svakog pojedinca. Potonje pravo ide, kada i pravim putem, ruku pod ruku s ideologijskim terorom bez obzira kojega predznaka, terorom koji hoće uredovati političkom diferencijacijom, te postaje paslikom onoga što htjelo je poništiti ili izbjeći.

Boreći se političkim putem protiv terora utopija, čak i s plemenitim imenom ljudskih prava, prevodi se prononsirana, korektivna ili naglašena prava u oruđe nove svrhe, nove utopije i okreće ih se u njihovu neželjenu suprotnost.

Društvena emanacija prava i njihova kodificiranost pod imenom političke korektnosti pretvara mladice prava u suhu granu bodljikava grma, te tako umiru — pod svjetlucavim plaštom — najljepše namjere ljudskoga duha, onoga duha koji ne dolazi iz neba već iz ljudskoga blata i ljudske nesreće.

Potrebna je snaga za nadu da se mladica neće osušiti pod hipokritskim dodirrom ruke, nego će radujući se vječnome, univerzalnom i živodajnom Božjem dahom, obnavljati se sveder i ostajati ista mlada i zelena grana žuđene vječnosti.

Ljudska su prava, na žalost, počesto alibi za egoizam, za poživotinjenje, za suvišnost Božjeg plana i nauma i njegovih eternalno plemenitih i teško dokučivih namjera. Razlogom su čak za nevjerovatno nasilje, i onda kada zborne protiv nasilja, jer proizlaze iz ljudske čežnje za taženjem žedi vodom, a ne duhom.

Iz generacije u generaciju, iz stoljeća u stoljeće, ona su panaceja (lijek za sve) i bojni poklič, uljuljavanje u ukleti san ljudske vrste.

»To je moje pravo. Moje, jer izlazi iz moje ljudske potrebe«, kažu neki. Mnogi se s njima slažu. A potreba je ukopana u materijalno i životno. Zato je san čovječji tu da bi primirio spomenutu, i bilo koju potrebu; umirio mu dušu i priveo čovjeka ravnoteži. Svejedno, sve iznova, taj vječni san ne uspijeva poništiti rascjep između

neba i zemlje. Time su ljudska prava i licemjerna kolektivna ekspresija specifičnog oblika zla svakog pojedinca koji se drznuo biti Bogom.

Svaka žrtva ili žrtvovanje pojedinačnog ega nalazi svoje opravdanje u pojedinačnom ljudskom pravu te iste osobe. Ne postajemo li mi, ljudska bića, time krivci opravdavajući vlastito zlo prividom prava? Svoju nutarnju tamu prenosimo na opću kolektivnu ravan i poput Djeda Mraza stavljamo je u »košaru ljudskih prava«. Kako jednostavna i olakšavajuća transakcija! A košaru će tu o noći s repatom zvijskom kroz dimnjak unijeti u djetinji san svijeta posredovatelj između zvjezdanog svoda i mrkline kugle. I tako tame naše više biti neće. Spašeni smo i toplo nam je pod plaštom ljudskih prava. Udobna su i smiruju, udaljuju od obveza. Samo do kada?

Jer doći će trenutak nagnuća nad ponorom i vrtoglavica će iscrpiti potrebu za smirajem. Stići će vrijeme odbacivanja toge i potrebe za oštrom i istinitom hladnoćom zemne noći. Animalni, živi, krvavi poriv za uspravljanjem ljudske vrste. Progonjeni će postati progonitelji, a progonitelji i autori ljudskih prava, potrošači ekskulpirane žrtve.

Ljudska prava ne mogu biti sekularni nadomjestak za nijekanje žrtvene prakse koja češće od kadšto postičuje svijet i njegove krvave ruke.

Jedino Isus Krist zna i može zaustaviti — svojom jedinstvenom optužbom dotadašnjih i svih budućih žrtvovanja — fatalnu praksu ljudske naravi koja od početka rastače svijet.

Euharistija, u sjeni vječnog križa, obnavlja i učvršćuje osudu ljudske ino- i samo-destruktivnosti. Žrtva mora trijumfirati nad progoniteljima, ali ne kroz košaru prava, već kroz krvavi kalež vječnoga spasenja.

Bolestan je svijet jer su progonitelji postali spasitelji, a košare prava pune su krvavih halji što ih neće oprati ni najmoćnija zemaljska voda. Umjesto da žrtve potpunim oprostom iskupe krvnike, a progonjeni povedu za ruku progonitelje te tako zatvore krug žrtvovanja, progona i zločinjenja — i dalje se nastavlja ista igra zamjene teza, subjekata i objekata, svjetla s tamom, lovca i lovine...

Progonitelj koji oblači halju ljudskih prava ne prestaje biti progonitelj. Žrtva doživljava dodatno poniženje zbog prijekora nad njom izvršenom. Učvršćuje se tako priča o žrtvi i žrtvovanju, gdje je nasilje jednako iskupljenju, košara košari, a čovjek stoji na mjestu Boga. Demokratska zamjena teza, poput potonje (zamjena mjesta Boga i čovjeka) gora je od nedemokratske jer uvodi privid slobode i slobodnoga izbora kao stvarnosne i dosegnute uljudbene kategorije.

Demokracija kao okrilje pod kojim se izvodi spomenuta operacija ili pojmovna transakcija i mrvli, usitnjava poznati svijet — moto je i motor globalizacije koja umrežava i okiva, a istom i pulverizira i ujedinjuje u nerazlikovnost.

Današnji svijet nije irski gulaš nit bosanski lonac koji uz opću mješavinu sadrže i svoje sastojne specifičnosti. On na žalost postaje homogenizirana slitina, pojedinačna istost u svakom segmentu. I politička primjena ljudskih prava način je pulverizacije integralnog čovjeka; jer izdvajanjem prava iz konteksta čovjekove cjelovitosti i njihovim posebnim tretmanom i društvenom aplikacijom ta ista prava postaju dekontekstualizirana utvara, sama sebi svrhom, larpurlartistička meta.

Budući je integritet i cjelovitost čovjeka preduvjet njegovom smislu, dezintegracijom čovjeka gubi se i njegova svrha, jer nestaje okomica kojom je usprt i koja poput sunca u sunčevom sustavu privlači i drži planete ljudskih razlika i pojedinačnosti.

Čovjeku je projicirati sebe u svijet kako bi ga humanizirao, a ne, kao što se danas zbiva, da svijet nameće sebe čovjeku kako bi ga globalizirao, učinio slabim Atlasom i upotrijebio kao svoju humanu masku i monetu, a zapravo ga raščovječio.

Tu je i virtualni svijet tehnološke informatičke revolucije u kojemu mediji i konkurentne elektroničke mreže postaju svrstano oružje konkurentskih i (međusobnim nadvladavanjem) koalirajućih oligarhija koje umnažanjem moći dodatno poništavaju jedinstvenost, osobnost i neponovljivost čovjeka.

U takvome svijetu prava su ljudska redukcija (*pars pro toto*) ljudskosti i iskrivljenje, krivotvorina integralnog čovjeka. Ako i nisu izmišljotina oligarhija, onda su aplikacija po njihovim modelima pritiska i amasiranja moći nad čovjekom. Čovjeka hrane, a zapravo izgladnjuju.

Razveden od dužnosti i obveza, moralnih i vrijednosnih, koncept prava inaugurira podvojenog čovjeka koji čeznući za svojim starim jedinstvom traži kompenzaciju i zadovoljštinu, ponajprije kroz užitak, za osmišljenje reducirane egzistencije. I tako upravo »njegova prava« postaju ta koja čine »čovjeka prava« sebičnim i pohlepim.

Dok je čovjek potlačen i unižen, lišen dostojanstva i samopoštovanja, koncept ljudskih prava pozitivna je stečevina, no čim prava dođu u vidokrug oligarhijske interesne, neiskrene brige za čovjeka, ljudskost u njima biva izgubljena.

Političke integracije danas u svijetu koje dezintegriraju čovjeka i zajednice (narode) — gdje je cijena integracije upravo dezintegracija univerzalnih i vječnih, pojedinačnih i lokalnih vrijednota i principa — nije vrijedna te i takve, a niti bilo koje, političke nad-integracije. Ako je preduvjet integracije svijeta njegova dezintegracija u pojedinačnim oblicima i fenomenima života i društava, onda je ona pakleni plan i način da zlo ovlada svijetom.

Odgovor i rješenje nije izvan poznatoga jer oduvijek žrtvovasmo istoga jaganjca koji bje i jest prvina buduće i jedine punine.

Kako je Stvoritelj iznad prirode jer je ona njegovo djelo, buđenje mudrosti u čovjeku izdizanje je njegovih natprirodnih moći. Zato će tek natprirodni Božji čovjek, Jaganjac, biti u mogućnosti još jednom spasiti svijet.

Da sažmem!

Življenje po Božjim zakonima, pojedinaca i naroda, upotpunjuje i svezuje prava s obvezama, Stari i Novi zavjet, stari i najnoviji svijet. Jer odreći se polovice bitnog sadržaja (ne kažimo i tereta — jer nije uvijek s njime i po njemu lako), reducirati vječni Zakonik na prava, bez obveza, prekršaj je protiv Boga, pa tako i čovjeka — integriranog, potpunog čovjeka.

Čovjek koji se poziva samo na prava, a odbacuje obveze, pobunjeni je čovjek; otpadnik od Boga i njegovih zakona, razmaženo dijete koje hoće i ovo i ono i ne želi čuti za obveze i dužnosti.

Sloboda nije u imanju svega dostupnoga, već je u prihvaćanju i održavanju pravila. Istinski je slobodan samo onaj koji se drži zakona, predmnijevajući da je riječ o duševnim zakonima.

Uz obveze počesto idu patnja i žrtvovanje, a jedino pravo u dosluhu s obvezama jest pravo na žrtvu i patnju, proizašlo iz Božjih preporuka.

Koncept ljudskih prava sekularizacija je sakralnoga i promocija čovjeka u Boga, pokušaj da se iz ruku Boga preuzme vječni zakon, transmutira u privremeni, trenutni odraz ljudskih neposrednih želja, žudnji i potreba, te da se iz utilitarnih, koristoljubnih razloga pravo dovede do nakaradnog paroksizma u pozicioniranju prava (s određenim obvezama) na prvo mjesto skale ljudske sebičnosti.

Opća relativizacija vrijednota u zajednicama današnjice, čak štoviše inverzija društveno i medijski proklamiranih poželjnosti i opsesivnih ciljeva, pretvara lijepo u ružno, dobro u zlo, svjetlo u tamu, laž u istinu — svjedoči postmodernu i posljednje vrijeme kojemu predstoji ili propast ili povratak u sigurnost ljubavi okrilja Božjeg.

Dekonstrukcija hijerarhije vrijednosti i potom — proizvoljna, često i zlonamjerna, manipulativna rekonstrukcija vrijednota, izaziva u mislećih i plemenitih ljudi istinsko gnušanje i duboku zabrinutost.

Potražiti nam je nadu i vjeru u univerzalnim principima, općem dobru i isključenju brutalnih interesa grupacija i kapitala, ucjelovljenju prava i obveza; povratiti ili nanovo posvojiti, kroz Boga, ljudsko dostojanstvo, samopoštovanje i poštivanje drugih, doći do plemenitosti i novostare razboritosti, te predvodnice novostarih vrijednota.

Ili ćemo okrećući se Bogu zavoljeti sebe i svoje bližnje ili izgorjeti u ognju egoizma.